

st. kpt. mgr inż. **Grzegorz MROCZKO**
Kierownik Zakładu Aprobat Technicznych
CNBOP-PIB

ZHARMONIZOWANE WARUNKI WPROWADZANIA DO OBROTU WYROBÓW BUDOWLANYCH

Harmonized conditions for the marketing of construction products

Streszczenie

W artykule przedstawiono zagadnienia związane z wejściem w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 09.03.2011r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG. Artykuł przedstawia ważne informacje dla uczestników rynku wyrobów budowlanych tj. producentów, dostawców jak również jednostek uczestniczących w ocenie zgodności wyrobów. Rozporządzenie nr 305/2011 zostało wprowadzone po 22 latach funkcjonowania dyrektywy budowlanej w celu lepszego zdefiniowania tego obszaru i eliminacji niejasności spowodowanych stosowaniem dyrektywy budowlanej, które wynikały przede wszystkim z różnego podejścia krajów członkowskich do implementacji postanowień dyrektywy, co w konsekwencji doprowadziło do niejednakowego traktowania europejskich producentów wyrobów budowlanych oraz powodowało liczne problemy z wprowadzeniem wyrobów budowlanych na rynek jak i swobodnym przepływem tych wyrobów na terenie Unii Europejskiej. Ponieważ rozporządzenie wprowadza szereg zmian w wielu aspektach związanych z wprowadzaniem do obrotu wyrobów budowlanych na terenie Unii Europejskiej autor omawia przyczyny, idee oraz cel wprowadzenia rozporządzenia. Następnie autor omawia ogólnie wybrane zmiany w zakresie wymagań podstawowych dla obiektów budowlanych, zharmonizowanych specyfikacji technicznych, systemów oceny zgodności, deklarowania właściwości użytkowych wyrobów, sposobów nabycia uprawnienia znakowania wyrobów oznakowaniem CE oraz zasad znakowania. Wybrane z wymienionych aspektów autor omawia w sposób bardziej szczegółowy, zwracając uwagę na istotne elementy takie jak: system norm zharmonizowanych i europejskich ocen technicznych, zmienione wymaganie podstawowe w zakresie higieny, zdrowia i środowiska; bezpieczeństwa użytkowania i dostępności obiektów; zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, stosowania specjalnej dokumentacji technicznej i procedur uproszczonych dla mikroprzedsiębiorstw, zawartość deklaracji właściwości użytkowych i sposób jej dystrybucji, informacje towarzyszące oznakowaniu CE. W podsumowaniu autor zwraca uwagę na zachowanie praw nabytych przez producentów prowadzących ocenę zgodności wg. dyrektywy budowlanej.

Summary

This article describes questions related with coming into force of Regulation (Eu) No 305/2011 of The European Parliament and of The Council of 9 March 2011 laying down harmonized conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC. The article introduces very significant information for construction products' market participants eg. manufacturers, suppliers and bodies taking part in conformity assessment of products. Regulation No 305/2011 has been introduced after 22 years of existing of construction products directive to define better this area and eliminate inaccurate aspects of CPD directive application, which were the result of differences in approach of EU member states to implementation of this directive. Consequences of such an approach led to unequal treatment of European manufacturers of construction products and also implicated number of problems connected in marketing of construction products and free movement of products across European community. Because the regulation introduces plenty of changes in many aspects connected with marketing of construction products author describes causes, idea and aim of the regulation. Following that author describes selected changes in general, these cover basic requirements for construction works, harmonized technical specifications, conformity assessment systems, declaration of performance, ways to achieve right to mark of products with CE marking and general principles and use of CE marking. Selected of named aspects author describes in more detailed way to focus readers attention to such important matters as harmonized standards and European technical assessment system; changed basic requirements in the scope of hygiene, health and the environment; safety and accessibility in use; sustainable use of natural resources. Next the use of specific technical documentation and simplified procedures for micro-enterprises, contents of the declaration of performance and its distribution, information following the CE marking. In the summary author focuses readers attention to acquired rights of manufacturers, who performed conformity assessment of their products according to the CPD directive.

Słowa kluczowe:

dyrektywa budowlana, system oceny zgodności, rozporządzenie budowlane, zasadnicze charakterystyki;

Keywords: construction products directive, conformity assessment system, construction products regulation, essential requirements;

Idea wprowadzenia Rozporządzenia CPR

Po blisko 22 latach funkcjonowania Dyrektywy Budowlanej nr 89/106/EWG (Construction Products Directive) wdrożonej ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 881 z późn. zm.) stoimy w chwili obecnej w obliczu bardzo istotnych zmian w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych w Unii Europejskiej. Zmiany te wprowadza opublikowane 4 kwietnia 2011 roku w dzienniku

urzędowym Unii Europejskiej nr L 88 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 09.03.2011r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG zwane Construction Products Regulation (**CPR**).

W dniu 24.04.2011r. weszły w życie niektóre artykuły tego rozporządzenia, natomiast wejście w życie pełnej treści rozporządzenia, jak i uchylenie dyrektywy budowlanej nastąpi 1 lipca 2013 roku.

Rozporządzenie a dyrektywa

Doświadczenia związane ze stosowaniem dyrektywy¹ budowlanej pokazały, że nie jest to doskonały środek na regulowanie zasad wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych. Podstawowym problemem były różnice w implementacji dyrektywy przez kraje członkowskie, a tym samym niejednorodność podejścia do wielu zagadnień regulowanych przez dyrektywę. Przykładów można wymienić wiele, wśród nich m. in.:

- zasady dobrowolnego znakowania wyrobów oznakowaniem CE;
- zagadnienie akredytacji podmiotów prowadzących ocenę zgodności wyrobów;
- uznawanie wyników badań wyrobów itp.

Niejednorodne podejście do zagadnień tak szerokiej i ważnej gałęzi gospodarki UE przyczyniało się do ograniczenia swobody przepływu wyrobów budowlanych w UE i utrudniało funkcjonowanie uczestnikom rynku.

Aby ściślej zdefiniować cele prawodawstwa wspólnotowego konieczne okazało się zastąpienie dyrektywy CPD, nowym aktem prawnym tj. rozporządzeniem² europejskim. Podstawową zaletą tego typu aktu prawnego jest fakt, iż obowiązuje ono bezpośrednio i nie wymaga implementacji do prawodawstwa kraju członkowskiego. Tym samym jego stosowanie nie powinno sprawiać takich problemów jak stosowanie postanowień dyrektywy.

¹ Dyrektywy UE mają charakter wiążący a ich adresatami mogą być wyłącznie państwa członkowskie UE. Każda dyrektywa musi zostać zaimplementowana do prawodawstwa danego kraju członkowskiego UE. Dyrektywy wiążą wyłącznie, co do rezultatu, natomiast państwo członkowskie ma swobodę wyboru formy i środków implementacji danej dyrektywy. Czas na dokonanie implementacji to tzw. czas transpozycji i wynosi on od roku do 3 lat. Transpozycja dyrektywy odbywa się w drodze wydania przez odpowiednie organy prawodawcze danego państwa odpowiedniego aktu prawnego, powszechnie obowiązującego – ustawy.

² Rozporządzenia mają charakter wiążący i obowiązują bezpośrednio, to znaczy, że transpozycja/implementacja zawartego w rozporządzeniach prawa do krajowych porządków prawnych nie jest wymagana. Władze krajowe mają obowiązek uchylenia wszelkich przepisów niezgodnych z treścią rozporządzenia oraz zakaz wydawania aktów prawnych niezgodnych z jego treścią. Dodatkowo państwa członkowskie nie posiadają żadnej swobody regulacyjnej w ramach wykonywania postanowień zawartych w rozporządzeniu.

Główne cele wprowadzenia CPR

Głównym celem wprowadzenia Rozporządzenia CPR jest złamanie barier w swobodnym przepływie wyrobów budowlanych wewnątrz europejskiej strefy ekonomicznej (EEA) oraz skrócenie czasu oczekiwania producenta na możliwość wprowadzenia do obrotu wyrobów innowacyjnych.

Rozporządzenie precyzuje sposoby oceny i badań wyrobów, sposoby deklarowania właściwości użytkowych wyrobów oraz sposoby oceny zgodności wyrobów budowlanych. Rozporządzenie nie ujednolica krajowych przepisów techniczno-budowlanych. Wybór wymaganych wartości dla konkretnego zastosowania jest pozostawiony organom Państwa Członkowskiego. Istotne jest to, że wartości te muszą być wyrażone w technicznym języku używanym w zharmonizowanych specyfikacjach technicznych.

Główne zmiany w odniesieniu do dyrektywy CPD

Główne zmiany wprowadzane w odniesieniu do dyrektywy CPD są następujące³:

- wdrożenie systemu zharmonizowanych specyfikacji technicznych;
- zmiana trzeciego i czwartego wymagania podstawowego dla obiektów budowlanych;
- wprowadzenie siódmego wymagania podstawowego dla obiektów budowlanych;
- zastąpienie deklaracji zgodności deklaracją właściwości użytkowych;
- 5 systemów oceny zgodności (1+, 1, 2+, 3, 4), (bez systemu 2);
- wzmocnienie znaczenia oznakowania CE;
- ułatwienia dla mikroprzedsiębiorstw;
- określenie odpowiedzialności wszystkich uczestników łańcucha dostaw;
- wprowadzenie obowiązku pełnej identyfikowalności wyrobu;
- zaostrzenie kryteriów notyfikacji jednostek (wymagania akredytacji w określonym niezbędnym zakresie);
- obowiązek realnej współpracy jednostek notyfikowanych.

W dalszej części artykułu przeanalizowane zostaną wybrane z wyżej wymienionych zagadnień, zaczynając od kilku definicji.

³ Źródło: Guidance Note on the Construction Products Regulation, 2/11/11,

Wybrane definicje wprowadzane przez CPR⁴

Wyrób budowlany – oznacza każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, mający wpływ na spełnienie wymagań podstawowych przez te objekty

Zestaw – oznacza wyrób budowlany wprowadzony do obrotu przez jednego producenta, jako zestaw co najmniej dwóch odrębnych elementów, które muszą zostać połączone, aby mogły zostać wbudowane w obiektach budowlanych

Zasadnicze charakterystyki – oznaczają te cechy wyrobu budowlanego, które odnoszą się do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych (określone w normie zharmonizowanej)

Właściwości użytkowe wyrobu budowlanego – oznaczają właściwości użytkowe odnoszące się do odpowiednich zasadniczych charakterystyk wyrażone, jako poziom lub klasa lub w sposób opisowy

System zharmonizowanych specyfikacji technicznych

Rozporządzenie definiuje dwa rodzaje zharmonizowanych specyfikacji technicznych:

- Zharmonizowane normy europejskie wyrobu opracowywane przez CEN/CENELEC, oraz
- Europejskie Dokumenty Oceny, wydawane przez Organizację Jednostek Oceny Technicznej – EOTA.

Zharmonizowane specyfikacje techniczne definiują obowiązujące na terenie Unii Europejskiej metody oceny i deklarowania wszystkich wymaganych właściwości użytkowych. Posiadanie przez wyrób tych właściwości użytkowych, a dokładniej potwierdzenie i ich utrzymanie, obok spełnienia wymagań przepisów techniczno-budowlanych danego kraju członkowskiego, jest niezbędne, aby objekty budowlane spełniały wymagania podstawowe określone w załączniku 1 do rozporządzenia tj:

1. Nośność i stateczność;
2. Bezpieczeństwo pożarowe;
3. Higiena, zdrowie i środowisko;

⁴ Źródło: Artykuł 2 Rozporządzenia CPR [3]

4. Bezpieczeństwo użytkowania i dostępność obiektów;
5. Ochrona przed hałasem;
6. Oszczędność energii i izolacyjność cieplna;
7. Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych.

Głównym narzędziem są normy zharmonizowane, jednak w przypadku, gdy norma nie może być opublikowana w „rozsądnym” okresie czasu lub gdy wyrób istotnie odbiega od zakresu istniejącej normy zharmonizowanej, producent ma możliwość uzyskania Europejskiej Oceny Technicznej wydanej na podstawie Europejskiego Dokumentu Oceny wyrobu.

W wielu przypadkach producent nie może wprowadzać wyrobu do obrotu, ponieważ nie ma normy zharmonizowanej, a zatem nie ma możliwości uzyskania prawa do znakowania wyrobu oznakowaniem CE. Dlatego stworzono system europejskich ocen technicznych, które umożliwiają alternatywną drogę do oznakowania CE, tym samym otwierają możliwość wprowadzenia do obrotu wyrobów nie objętych normami, wyrobów odbiegających od właściwości opisanych w normach oraz wyrobów innowacyjnych, dla których nie przewidziano w najbliższych latach opracowania norm zharmonizowanych.

Nowe i zmienione wymagania podstawowe dla obiektów budowlanych,⁵

Wymaganie podstawowe numer 3. Higiena, zdrowie, środowisko

Obiekty budowlane muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby podczas ich budowy, użytkowania i rozbiórki nie stanowiły w ciągu ich całego cyklu życia zagrożenia dla higieny ani zdrowia czy bezpieczeństwa pracowników, osób je zajmujących lub sąsiadów, nie wywierały w ciągu ich całego cyklu życia nadmiernego wpływu na jakość środowiska naturalnego ani na klimat, w szczególności w wyniku:

- a. *wydzielania toksycznych gazów;*
- b. *emisji niebezpiecznych substancji, lotnych związków organicznych, gazów cieplarnianych lub niebezpiecznych cząstek do powietrza wewnątrz i na zewnątrz obiektu budowlanego;*
- c. *emisji niebezpiecznego promieniowania;*
- d. *uwalniania niebezpiecznych substancji do wody gruntowej, wód morskich, wód powierzchniowych lub gleby;*

⁵ Źródło: Załącznik 1 do Rozporządzenia CPR [3],

W poniżej przytoczonych treściach wymagań zmiany zaznaczono poprzez podkreślenie.

- e. uwalniania do wody pitnej niebezpiecznych substancji lub substancji, które w inny sposób negatywnie wpływają na wodę pitną;
- f. niewłaściwego odprowadzania ścieków, emisji gazów spalinowych lub niewłaściwego usuwania odpadów stałych i płynnych;
- g. wilgoci w częściach obiektów budowlanych lub na powierzchniach w obrębie tych obiektów.

Zmiany zaznaczono podkreśleniem i mają one charakter doprecyzowujący zagadnienie. Szczególny nacisk położony jest na kwestię cyklu życia obiektu budowlanego. Wcześniej skupiano się na tym, aby obiekty były zaprojektowane i wykonane w odpowiedni sposób. Aktualne wymaganie dotyczy także czasu po wykonaniu obiektu budowlanego aż do końca jego cyklu życia.

Jest to bardzo istotna zmiana, która ma na celu ochronę użytkowników obiektów, sąsiedztwa oraz środowiska naturalnego (powietrza, gleby, wód). Jest również bezpośrednio związane z wymaganiem nr 7 jak niżej, które dodatkowo podkreśla istotę ochrony środowiska naturalnego.

Wymaganie podstawowe numer 4. Bezpieczeństwo użytkowania i dostępność obiektów

Obiekty budowlane muszą być zaprojektowane i wykonane w taki sposób, aby nie stwarzały niedopuszczalnego ryzyka wypadków lub szkód w użytkowaniu lub w eksploatacji, takich jak poślizgnięcia, upadki, zderzenia, oparzenia, porażenia prądem elektrycznym i obrażenia w wyniku eksplozji lub włamania. W szczególności obiekty budowlane muszą być zaprojektowane i wykonane z uwzględnieniem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych i ich użytkowania przez takie osoby.

Podobnie jak wcześniej zmiany wymagania zaznaczone są przez podkreślenie. Zmiana zwraca uwagę na zapewnienie dostępności do obiektów dla osób niepełnosprawnych. Jest to istotna zmiana wychodząca naprzeciw likwidowania barier funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

Wymaganie podstawowe numer 7. Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych

Obiekty budowlane muszą być zaprojektowane, wykonane i rozebrane w taki sposób, aby wykorzystanie zasobów naturalnych było zrównoważone i zapewniało:

- a. *ponowne wykorzystanie lub recykling obiektów budowlanych oraz wchodzących w ich skład materiałów i części po rozbiórce;*
- b. *trwałość obiektów budowlanych;*
- c. *wykorzystanie w obiektach budowlanych przyjaznych środowisku surowców i materiałów wtórnych.*

Wielokrotnie nakłady energii, pracy, czasu, jakie należy ponieść na wytworzenie wyrobu, są zdecydowanie większe, niż nakłady, jakie należy ponieść na wytworzenie wyrobu przez ponowne przetworzenie. Stąd wymaganie, aby produkowane wyroby budowlane dały się ponownie wykorzystać po ich przetworzeniu. Jest to zmiana bardzo korzystna dla środowiska naturalnego mająca zamierzone długofalowe pozytywne efekty.

Deklaracja właściwości użytkowych wyrobu

Kolejnym założeniem CPR jest odejście od definiowania wymagań dla wyrobu budowlanego, których spełnienie oznacza, że wyrób jest bezpieczny – na rzecz zagwarantowania, by wyrobom towarzyszyły wiarygodne dane dotyczące właściwości użytkowych.

Producenci zobowiązani są do przeprowadzenia oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk zgodnie z jednym z systemów określonych w załączniku V do rozporządzenia. Po dokonaniu oceny i weryfikacji producent sporządza deklarację właściwości użytkowych przy wprowadzeniu takiego wyrobu do obrotu.

Deklaracja właściwości użytkowych powinna zawierać m. in.:⁶

- określenie typu wyrobu, dla którego została sporządzona;
- zamierzone zastosowanie lub zastosowania wyrobu budowlanego zgodnie z mającą zastosowanie zharmonizowaną specyfikacją techniczną;
- system lub systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego;
- numer referencyjny i datę wydania normy zharmonizowanej lub europejskiej oceny technicznej, która została zastosowana do oceny każdej zasadniczej charakterystyki;

⁶ Źródło: Artykuł 6 Rozporządzenia CPR [3]

- w stosownych przypadkach, numer referencyjny zastosowanej specjalnej dokumentacji technicznej oraz wymagania, które wyrób spełnia zgodnie z zapewnieniem producenta;
- wykaz zasadniczych charakterystyk określonych w zharmonizowanej specyfikacji technicznej dla deklarowanego zamierzonego zastosowania;
- właściwości użytkowe wyrobu budowlanego, wyrażone w poziomach lub klasach, lub w sposób opisowy, w odniesieniu do wszystkich zasadniczych charakterystyk, co do których w miejscu, w którym producent zamierza wprowadzić wyrób do obrotu, obowiązują przepisy odnoszące się do deklarowanego zamierzonego zastosowania wyrobu – właściwości te zazwyczaj określone są w załączniku ZA do normy zharmonizowanej.

Deklarację właściwości użytkowych sporządza się, stosując wzór przedstawiony w załączniku III do rozporządzenia.

Dla każdego pojedynczego wyrobu budowlanego udostępnianego na rynku dostarcza się deklarację właściwości użytkowych w formie papierowej albo, co jest nowością, w formie elektronicznej. W przypadku, gdy do odbiorcy wyrobu dostarczana jest cała partia wyrobów, możliwe jest dostarczenie jednej kopii deklaracji właściwości użytkowych.

Deklaracja właściwości użytkowych powinna być dostarczana w języku/językach wymaganych przez państwo członkowskie, w którym wyrób jest udostępniany.

Istnieje także możliwość udostępnienia deklaracji na stronie internetowej producenta, jako odstępstwo od ust. 1 i 2 artykułu 7 rozporządzenia, jednak należy wówczas przestrzegać postanowień aktów delegowanych artykułem 60 rozporządzenia oraz faktu, że deklaracja taka musi pozostawać dostępna przez okres 10 lat od momentu wprowadzenia wyrobu do obrotu.

Oznakowanie CE i jego wzmocnione znaczenie

Po wystawieniu deklaracji właściwości użytkowych producent ma prawo umieścić na wyrobie oznakowanie CE. Poprzez umieszczenie oznakowania CE producent wskazuje, że bierze na siebie odpowiedzialność za zgodność wyrobu z deklarowanymi właściwościami użytkowymi oraz za jego zgodność ze wszystkimi mającymi zastosowanie wymaganiami określonymi w CPR i innym stosownym ustawodawstwie harmonizacyjnym Unii odnoszącym się do umieszczania tego oznakowania.

Istotne jest to, że o ile stosowanie oznakowania CE w świetle dyrektywy budowlanej było dobrowolne, to po 01.07.2013 stanie się obowiązkowe. Oznakowanie CE będzie także jedynym możliwym oznakowaniem potwierdzającym spełnienie zasadniczych charakterystyk przez wyrób budowlany.

Zgodnie z art. 8 ust. 3. Rozporządzenia, dla każdego wyrobu budowlanego objętego normą zharmonizowaną lub dla którego wydana została europejska ocena techniczna, oznakowanie CE jest jedynym oznakowaniem potwierdzającym zgodność wyrobu budowlanego z deklarowanymi właściwościami użytkowymi w odniesieniu do jego zasadniczych charakterystyk, objętych tą normą zharmonizowaną lub europejską oceną techniczną.

Oznacza to, że Państwa członkowskie nie mogą wprowadzić do środków krajowych żadnych odniesień lub wycofują z nich wszelkie odniesienia do innego, niż oznakowanie CE, oznakowania potwierdzającego zgodność z deklarowanymi właściwościami użytkowymi w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk objętych normą zharmonizowaną.

Przykład oznakowania CE przedstawia rysunek 1.

Ryc. 1. Oznakowanie CE

Fig. 1. CE marking

Źródło: Dyrektywa 89/106/EWG

Source: Directive no 89/106/EEC

Oznakowaniu CE towarzyszą⁷:

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym zostało ono po raz pierwszy umieszczone;

⁷ Źródło: Artykuł 9.2 Rozporządzenia CPR [3]

- nazwa i adres siedziby producenta lub znak identyfikujący pozwalający w łatwy i jednoznaczny sposób określić nazwę i adres producenta;
- niepowtarzalny kod identyfikacyjny typu wyrobu;
- numer referencyjny deklaracji właściwości użytkowych;
- poziom lub klasa zadeklarowanych właściwości użytkowych;
- odniesienie do zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej;
- w stosownych przypadkach numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej oraz zamierzone zastosowanie wyrobu określone w zastosowanej zharmonizowanej specyfikacji technicznej.

Zasady i warunki umieszczania oznakowania CE

Zasady i warunki umieszczania oznakowanie CE określa ustęp 1 i 3 artykułu 9 Rozporządzenia w brzmieniu:

1. Oznakowanie CE umieszcza się na wyrobie budowlanym lub na jego etykiecie w sposób widoczny, czytelny i trwały. W przypadku, gdy nie jest to możliwe lub nie można tego zapewnić z uwagi na charakter wyrobu, umieszcza się je na opakowaniu lub na dokumentach towarzyszących.

3. Oznakowanie CE umieszcza się przed wprowadzeniem wyrobu budowlanego do obrotu. Może mu towarzyszyć piktogram lub inny znak wyraźnie wskazujący na szczególne zagrożenie lub zastosowanie.

Ważne:

Oznakowanie CE na wyrobie umożliwia wprowadzenie wyrobu do obrotu w każdym kraju członkowskim, nie oznacza ono jednak, że dany wyrób jest odpowiedni dla użytkownika końcowego w danym Państwie członkowskim. Jest to uzależnione od spełnienia przez ten wyrób wymaganych w danym Państwie członkowskim klas i poziomów wymaganych przez przepisy techniczno-budowlane.

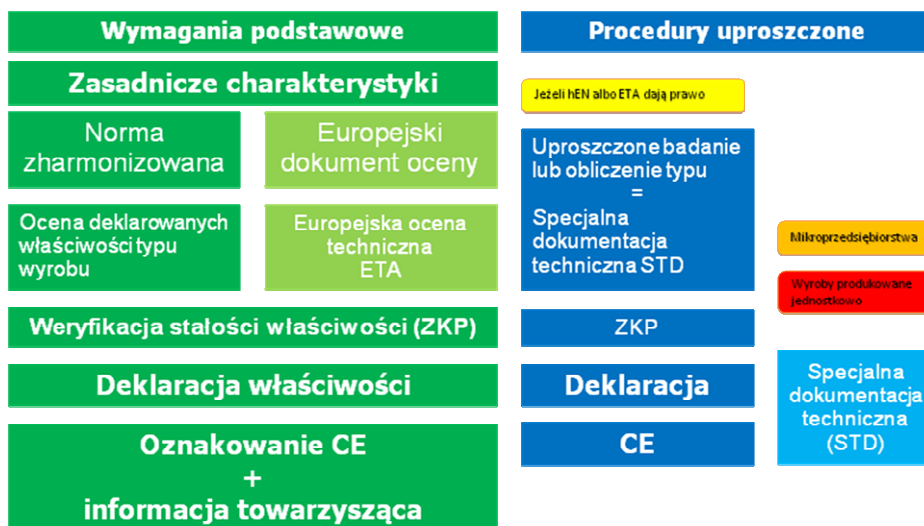
Droga do oznakowania CE

W zależności od rodzaju wyrobu i określonego dla niego systemu oceny zgodności producent musi wykonać szereg zadań prowadzących do uzyskania uprawnienia znakowania produkowanego przez siebie wyrobu oznakowaniem CE. Producent ma również możliwość zastosowania procedur uproszczonych.

Możliwe są następujące drogi postępowania:

- ocena zgodności wyrobu z normą zharmonizowaną wyrobu;
- ocena zgodności wyrobu z europejską oceną techniczną;
- zastosowanie procedur uproszczonych, po spełnieniu określonych warunków.

W sposób obrazowy przedstawia to rysunek 2.

Ryc. 2. Drogi do wprowadzenia wyrobów budowlanych do obrotu

[Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia CPR]

Fig. 2: Paths for marketing of construction products

[Source: self-development on the base of CPR Regulation]

Procedury uproszczone i ułatwienia dla mikroprzedsiębiorstw

Rozporządzenie CPR definiuje również procedury uproszczone i określa przypadki możliwości zastosowania tego podejścia. Określone procedury uproszczone są zdefiniowane również dla mikroprzedsiębiorstw tj. przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 10 osób, i którego obroty roczne i/lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 mln EUR⁸.

Są to następujące ścieżki postępowania:

- stosowanie odpowiedniej dokumentacji technicznej, które pozwala producentowi przy określaniu typu wyrobu na zastąpienie badania typu lub obliczenia typu pod warunkiem wykazania warunków określonych w Art. 36.;

⁸ Za zaleceniem Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich

- stosowanie procedur uproszczonych przez mikroprzedsiębiorstwa, umożliwia zastąpienie określenia typu wyrobu na podstawie badania typu w ramach mających zastosowanie systemów 3 i 4 określonych przez zastosowanie metod różniących się od metod określonych w mającej zastosowanie normie zharmonizowanej. Producenci ci mogą również traktować wyroby budowlane, do których ma zastosowanie system 3 zgodnie z przepisami dotyczącymi systemu 4. Gdy producent stosuje te uproszczone procedury, wykazuje on zgodność wyrobu budowlanego z mającymi zastosowanie wymaganiami za pomocą specjalnej dokumentacji technicznej oraz wykazuje równoważność zastosowanych procedur z procedurami ustalonymi w normach zharmonizowanych;
- inne procedury uproszczone - w przypadku wyrobów budowlanych objętych normą zharmonizowaną i które są produkowane jednostkowo lub na zamówienie w nieseryjnym procesie produkcyjnym w odpowiedzi na specjalne zlecenie oraz wbudowywane w jednym określonym obiekcie budowlanym część mającego zastosowanie systemu poświęcona ocenie właściwości użytkowych, może zostać zastąpiona przez producenta specjalną dokumentacją techniczną.

W przypadku stosowania procedur uproszczonych, gdy wyrób budowlany należy do rodziny wyrobów budowlanych, dla których mającym zastosowanie systemem oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych jest system 1+ lub 1, weryfikacja specjalnej dokumentacji technicznej wykonywania jest przez notyfikowaną jednostkę certyfikującą wyrób.

Podsumowanie

Podsumowując stwierdzić należy, że zagadnienie wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu, regulowane dyrektywą CPD a już „za chwilę” rozporządzeniem CPR jest bardzo obszerne i nie sposób w jednym artykule wyrazić wszystkich jego aspektów. Artykuł ten w sposób ogólny przybliży podstawowe zagadnienia, z których każde powinno być szczegółowo analizowane. W chwili obecnej pojawiają się opracowania omawiające te zagadnienia w języku angielskim. Liczę, że w najbliższej przyszłości obok tego i być może kolejnych artykułów ukazywać się będą opracowania pozwalające lepiej i szczegółowiej zapoznać się z tą niezwykle istotną tematyką.

Warto zauważyć, że rozporządzenie CPR:

- wprowadza większą przejrzystość w odniesieniu do podstawowych elementów dyrektywy, w tym ogólnej koncepcji opartej na właściwościach użytkowych, zawartości i statusu oznakowania CE, uznawania wiarygodności oznakowania CE przez władze krajowe i użytkowników wyrobów budowlanych;
- odchodzi od definiowania wymagań dla wyrobu budowlanego, których spełnienie oznacza, że wyrób jest bezpieczny – na rzecz zagwarantowania, by wyrobom towarzyszyły wiarygodne dane dotyczące właściwości użytkowych.

Warto również wskazać na zachowanie przez producentów praw nabytych, co określa Artykuł 66 rozporządzenia [3]:

- Wyroby budowlane wprowadzone do obrotu zgodnie z dyrektywą 89/106/EWG przed dniem 1 lipca 2013 r. uznaje się za zgodne z niniejszym rozporządzeniem;
- Producenci mogą wystawić deklarację właściwości użytkowych na podstawie certyfikatu zgodności lub deklaracji zgodności wydanych przed dniem 1 lipca 2013 r. zgodnie z dyrektywą 89/106/EWG;
- Wytyczne do europejskich aprobat technicznych, opublikowane przed dniem 1 lipca 2013 r. zgodnie z art. 11 dyrektywy 89/106/EWG, mogą być stosowane jako europejskie dokumenty oceny;
- Producenci i importerzy mogą wykorzystywać europejskie aprobaty techniczne wydane zgodnie z art. 9 dyrektywy 89/106/EWG przed dniem 1 lipca 2013 r. jako europejskie oceny techniczne do końca okresu ważności tych aprobat.

Literatura

1. Dyrektywa Rady nr 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych (Dz. U. L 40 z 11.02.1989);
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 881 z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 09.03.2011r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu

wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. U. L 88 z 04.04.2011);

4. Guidance Note on the Construction Products Regulation, 2/11/11,
5. Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich.

st. kpt. mgr inż. Grzegorz Mroczko jest absolwentem dziennych studiów magisterskich na wydziale Inżynierii Bezpieczeństwa Pożarowego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie. Od 2004 roku pełni służbę w Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpóżarowej-Państwowym Instytucie Badawczym. Kompetencyjne jest związany z certyfikacją, dopuszczaniem i aprobatą wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej. Aktualnie pełni funkcję kierownika Zakładu Aprobatach Technicznych CNBOP-PIB.

Recenzenci

bryg. dr inż. Waldemar Wnęk

st. bryg. mgr inż. Piotr Wojtaszewski